

PRIVREDNA/GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 110 * Godina XII * novembar/studeni 2011.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Drvena industrija

Zajednički pristup rješavanju problema

Šesta konferencija kvaliteta u BiH

U BiH nema certifikacijskih kuća sa državnom akreditacijom

Dodijeljeni certifikati članovima uprava i nadzornih odbora privrednih društava

društava sa učešćem državnog kapitala, a prema Programu edukacije. Program se realizira kroz predavanja (30 sati) i ispitni dio (pismeni dio kojeg čini obrada jedne teme kroz seminarski rad i usmeni dio ispita).

Oko 530 polaznika je ispunilo uslove za sticanje certifikata. Do kraja decembra će kroz proces edukacije proći još oko 140. Dosadašnji rad i iskustva na realizaciji Uredbe potvrđuju da je potrebno kontinuirano usavršavanje, sa ciljem uspješnijeg upravljanja kompanijama.

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH je, u saradnji sa resornim ministarstvom, krajem novembra, organizirala dodjelu certifikata za 38 kandidata koji su uspješno prošli kroz Program usavršavanja.

Prema Uredbi Vlade FBiH, P/GKFBiH organizira usavršavanje članova uprava i nadzornih odbora

Oslanjajući se na postojeću zakonsku regulativu i iskustva u savremenom poslovnom svijetu, vezano za dodatna usavršavanja upravljačkih struktura u privrednim društvima, u Komori se uskoro planira konstituirati udruženje (sekcija) certificiranih članova uprava i nadzornih odbora.

Enisa KADIĆ

GLASNIK

Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
List izlazi mjesečno
Godina XII
Broj 110
Novembar/studenj 2011.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,
Ljubo Dadić

i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

Adresa:

Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/566-300
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/566-222 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.
Sarajevo

Općinski sud Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018

Identifikacioni broj
4200088140005

Identifikacioni broj PDV
200088140005

DTP: "Privredna štampa"
Štampa: Suton d.o.o.
Varaždinska 2, Široki Brijeg
Besplatan primjerak

BiH - Turska

Nastavlja se privredna saradnja

U organizaciji Privredne/Gospodarske komore FBiH, sredinom novembra, održan je radni sastanak sa delegacijom Privredne komore grada Malatya iz Republike Turske

Goste je dočekaao i pozdravio Avdo Rapa, predsjednik P/GKFBiH. Prisustvovali su Bruno Bojić, predsjednik Vanjskotrgovinske komore BiH, Murat Muhammed Ramadanović, šef Odsjeka za ekonomsku diplomatiju u Ministarstvu vanjskih poslova BiH, i Kemal Grebo, predsjednik Privredne komore Kantona Sarajevo, i predstavnici privrede BiH. Skupu se obratio i Sadik Ozemir, zamjenik predsjednika Privredne komore Malatya, koji je istakao da će turski privrednici posjetiti bh. firme i razmotriti načine moguće saradnje.

Tursku delegaciju činili su predstavnici sektora prehrambene, metalske i nemetalske, tekstilne i drvne industrije i trgovačkih kompanija.

Na osnovu iskazanog interesovanja turski privrednici posjetili su mesne industrije, "Ovako" i "Brajlović", Fabriku namještaja "EĆO Company" i Modnu konfekciju "Bellissima" Sarajevo. Bilateralni razgovori

turskih i bosanskih privrednika predstavljaju početnu fazu poslovne saradnje.

Republika Turska se po robnoj razmjeni BiH nalazi iza desetog mjesta, mada je uzajamno uvoz i izvoz BiH i Turske od 2006. do 2011. u stalnom porastu. Izvoz iz BiH u Tursku u prošloj godini iznosio je 218,5 miliona KM, dok je uvoz bio 337,4 miliona KM. Sektori trgovinske razmjene obuhvataju proizvode agroindustrijskog sektora, mineralna goriva, hemijske i farmaceutske proizvode, kamen, kreč, cement, kožu, krzno, tekstil, drvo, namještaj, rude, metale i proizvode od metala, te razne uređaje.

Privredna/Gospodarska komora FBiH ima potpisane sporazume o saradnji sa regionalnim komorama u Turskoj što predstavlja jaku potporu za intenzivniju poslovnu saradnju.

Nakon posjete turskih privrednika konstatovano je da su dosadašnja ulaganja R Turske u privredu BiH usmjerena u baznu industriju, što uz prisustvo Turkish ziraat bank Bosnia prestavlja dobru osnovu za dalja ulaganja.

Emir PAŠIĆ
e.pasic@kfbih.ba

Zajednički pristup rješavanju problema

Prijem članova Grupacije šumarstva i drvne industrije kod ministra energetike, rudarstva i industrije FBiH bio je jedan od zaključaka sa sastanka Grupacije održanog u Sarajevu početkom septembra. Razgovoru sa Marinkom Bošnjakom, pomoćnikom ministra za industriju, u P/GKFBiH, prisustvovali su Zdenko Laštro i Midhat Ahmetović predsjednik i dopredsjednik Grupacije i Matko Stjepanović, direktor Drvnog klastera BiH

Bilo je riječi o zakonskoj regulativi, vezano za šumarstvo i drvenu industriju, prijedlozima konkretnih mjera za poboljšanje stanja u drvnoj industriji i prijedlogu za izmjenu načina naplate i obračuna vršnog opterećenja struje.

Izražen je problem nepostojanja Zakona o šumama i data važnost Zakonu o finansijskoj konsolidaciji koji bi, takođe, trebao unijeti reda u poslovanje unutar Federacije BiH. Unutarnji dug je ogroman, prisutan je i problem stečajnih postupaka, kao i šestomjesečnih obračuna koje su privredna društva obavezna dostavljati (nisu korisni, jer ih nitko i ne gleda). Uspješnost poslovanja javnih privrednih subjekata se mora poboljšati. Siva ekonomija i nelegalno poslovanje su poticani od loših zakonskih rješenja ili njihovog nepostojanja. Naglašena je i važnost usvajanja Zakona o državnoj pomoći, kako bi poticaji od države išli transparentno.

Vlada Federacije na čelu sa premijerom može i treba uraditi pritisak, kako bi što hitnije došlo do usvajanja Zakona o šumama. Ministar Laštro je obećao da će ministru Bošnjaku prenijeti stavove i zahtjeve koji dolaze od komorskih grupacija i BH klastera.

Istaknuto je da će Zakon o uvjetima i načinu rezanja drveta pretrpjeti značajne izmjene. Ministar Laštro se osvrnuo na član 12. ovog Zakona prema kojem poduzeća imaju obavezu da svake tri godine plaćaju uporabne dozvole i ateste za svoje strojeve. Obaveza je periodičnog pregleda proizašla iz Zakona o zaštiti na radu i taj se problem može riješiti i u poduzeću, a ne plaćati usluge firmama koje pružaju usluge ove vrste.

Zaključeno je da je najvažnije da Parlament FBiH ispoštuje rok za donošenje Zakona o

šumama, a predlagač Zakona ispoštuje i ne povrijedi principe i uvjete Zakona o lokalnoj samoupravi i da konačno Zakon o šumama ugleda svjetlo dana.

Također, da se certificiranje šuma mora što hitnije provesti i da Vladi FBiH to treba biti jedan od prioriteta u radu (Federacija BiH je po zakonu vlasnik šume, pa je normalno da se vlasnik konačno i pobrine o šumi).

Nužne su izvozne stimulacije

I pored stalnog povećanja izvoza, teško je i složeno stanje u drvoprerađivačkom sektoru. Malo je svijetlih primjera i dobrih kompanija u FBiH. Drvoprerađivači očekuju podršku Vlade FBiH i FMERI u rješavanju nagomilanih problema.

Brojni su zahtjevi koje imaju drvoprerađivači. Stoga je nadalje potrebno rješavati one koji su u djelokrugu rada ministarstva industrije, te zajednički sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Neki od njih su:

- cijene trupaca dovesti u nivo sa cijenama zemalja okruženja (tržište trupaca je rascjepkano po entitetskim i kantonalnim granicama i pojava da se određenim kupcima omogućuje pristup sirovini pod subvencioniranim uvjetima. Izvoz pilanskih trupaca je i dalje prisutan pod sumljivim okolnostima i načinima);

- izvoznicima osigurati pokriće rizika od naplate izvozne robe;

- da izvoznici dobiju povoljniji kredit za financiranje pripreme, proizvodnje, opreme i repromaterijala;

- poticaj ili stimulans izvoznicima.

Uskoro treba uraditi strategiju razvoja drvne industrije i šumarstva. Šumarstvo i drvna industrija moraju dobiti status strateške privredne grane u BiH.

Ministar Bošnjak se složio sa tom konstatacijom i naglasio da je stav ministarstva da se i oni moraju uključiti u ocjenjivanje kod kriterija za dobivanje kredita kod Razvojne banke, te da bi mišljenje ministarstva, odnosno njegove komisije trebalo biti od najveće važnosti i olakšica privrednicima kod dodjele kredita za industrijska poduzeća.

Ove inicijative za osiguravanje povoljnijih uvjeta privređivanja za izvoznike, svakako, treba ozbiljno razmotriti. Izvoznicima treba osigurati neki vid stimulansa za izvoz.

Istaknuto je da se kroz te mjere naša drvoprerađivačka industrija mora modernizirati. Ukazano je i na naše manjkavosti u načinu prerađivanja drveta. Pozitivne primjere u svijetu istakao je predstavnik Drvnog klastera, koji je upoznao ministra Bošnjaka sa radom BH klastera, te FIRMA projekta u BiH i dao konkretne prijedloge za unapređenje konkurentnosti drvnog sektora. Dostavio je i izradenu Studiju o procjeni stanja pilanskih trupaca u BiH.

Razmjena informacija

O eventualnom sniženju osnovice za obračun plate, kao što je u industriji tekstila, Bošnjak je istakao da ona nije dala pozitivne efekte, te da općenito ne bi bila korisna za drvnu industriju, posebice uposlene u njoj.

Stav Sekcije drvne industrije o Prijedlogu za izmjenu načina naplate i obračuna vršnog opterećenje struje iznio je Zdenko Laštro i pojasnio da ako naše elektroprivrede izvoze električnu energiju bez obračuna angažirane snage ili vršnog opterećenja, logika je i da izvoznici budu oslobođeni tog plaćanja. Oni energiju koriste za proizvodnju proizvoda u izvozu i stvaraju višestruku društvenu korist.

Ministar Bošnjak je kazao da u FMERI postoji odjel za energiju i da će svojim kolegama u ministarstvu i u FERKU iznijeti ovaj prijedlog i eventualno pokrenuti javnu raspravu o ovom zahtjevu.

Zaključak je da svakako treba nastaviti sa praksom održavanja ovakvih sastanaka, barem jedanput u dva mjeseca, jer se izravnim i stalnim kontaktom sa Federalnim ministarstvom industrije i energetike sigurno može unaprijediti stanje u drvoprerađivačkom sektoru.

Stalna razmjena informacija i inicijativa koje dolaze od predstavnika Grupacije pri P/GKFBiH, VTKBiH i BH Drvnog klastera su dobra smjernica za način i pravce djelovanja ministarstva.

Dogovoreno je da ministar Bošnjak i predsjednik Laštro redovno komuniciraju o svim pitanjima koja su u domenu djelovanja federalnog ministarstva. Predsjednik Laštro je imenovan u radnu grupu za izradu plana rekonstrukcije, održivosti i razvoja privrede FBiH.

Šemsa ALIMANOVIĆ
s.alimanovic@kfbih.com

Projekti

Osniva se Udruženje biomase BiH

U sklopu UNDP GEF projekta „Zapošljavanje i sigurno snabdijevanje energijom korištenjem biomase u BiH“, UNDP u BiH identificirao je potrebu za povećanjem i kreiranjem samoodrživosti tržišta biomase. Uz konsultantsku, administrativnu i tehničku podršku konzorcija CETEOR Sarajevo, ENOVA

Sarajevo, Regionalnog centra za obrazovanje i informiranje (REIC), UNDP GEF Biomass Projekat pokrenuo je projektne aktivnosti koje vode formiranju Udruženja biomase u BiH i poboljšanja zastupanja interesa drvnog sektora. Udruženje ima cilj da okupi sve interesne grupe iz svih sektora koji proizvode biomasu.

Inicijalni sastanak je održan početkom novembra u Sarajevu na kome su prisustvovali i predstavnici privrednih komora FBiH i RS.

Cilj ove radionice jeste priprema svih relevantnih podataka i informacija potrebnih za osnivačku skupštinu koja će se održati u Banjoj Luci. Tada će se usvojiti Statut Udruženja, izabrati rukovodstvo, sjedište i logo, način finansiranja i program rada.

Š. A.

Nedostaje sirovina i kadrova za izlazak iz krize

Drugi kongres pilanara jugoistočne Evrope, kojem je prisustvovalo 270 sudionika iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Slovenije, Crne Gore i Hrvatske, Finske, Austrije, Njemačke, Francuske, Mađarske i Italije, održan je krajem oktobra u Slavonskom Brodu

Sudionici Kongresa pokušali su pronaći odgovore na brojna pitanja koja prijete zatvaranjem polovine pilana u narednih pet godina. Lokalne pilane na zapadnom Balkanu, odnosno u zemljama bivše države i dalje imaju teškoće u plasmanu građe na svjetsko tržište, gdje su zbog još uvijek snažnog utjecaja krize dovedeni u pitanje njihovi komercijalni poslovi. Pilanari rješenje vide u dolasku stranog kapitala koji već pokazuje veliko zanimanje za primarnu preradu drva. Iznesene su ocjene kako strani ulagači u regiji prednjače u investicijama u moderne tehnologije koje osiguravaju globalnu konkurentnost i opstanak dijela lokalnih pilana. Ulaganjem u pilane stranci stižu i različite oblike prava na sirovinu. Odnosi sa šumarstvom su presudni za brojne pilane, a u svim zemljama regije, osim Slovenije, prisutna je nestašica sirovine i prekapacitiranost proizvodnih linija koje često nemaju dovoljno trupaca za optimalan rad svojih tehnoloških postrojenja.

Novi trendovi

Posljedice nerestrukturiranja šumarskih poduzeća u državnom vlasništvu, koja su glavni dobavljači sirovine, često utiču na konkurentnost pilana. Istaknuti su i pozitivni primjeri korištenja FSC certifikata bez kojih nije moguće pla-

sirati proizvode na svjetsko tržište. Na Kongresu je prezentiran iscrpan pregled novih trendova u pilanarskoj industriji, analizirana je dostupnost i kvaliteta sirovine i predstavljeni tehničko-tehnološki noviteti, neki na nivou svjetskih inovacija poput novog rješenja učvršćivanja pila magnetiskim jastucima njemačkog proizvođača EWD, te visokoučinkovite i produktivne linije s povoljnim cijenama prilagođenim tržištu tvrtke WEINIG koja je bila glavni partner Kongresa.

WEINIG je predložio izmjenu postojećeg proizvodnog i komercijalnog modela zahvaljujući kojem neprerađena sirovina uglavnom odlazi u inozemstvo, te predlaže zemljama regije preradu cjelokupne sirovine na licu mjesta, čime bi se dodala nova vrijednost kvalitetnoj sirovini.

Apelirano je na vlade zemalja u regiji da slijede usvojene politike EU kojima se ponovno favorizira industrijalizacija. EU će odobravati podršku za zamjenu tehnologija industrijama koje imaju sirovinski i razvojni potencijal primjeren okruženju 21. stoljeća i principima održivog privređivanja, te osiguranje odgovarajuće podrške za ovu namjenu.

Evropski razvojni projekti

Predstavnici slovenskog drvnog klastera i austrijskog udruženja ProHolz predložili su veće uključivanje u evropske razvojne projekte budući da su sudionici kongresa u svojim prezentacijama, panelima i diskusijama otvorili niz razvojnih tema i pitanja, kompatibilnih s postojećim programima prekogranične saradnje, regionalnog razvoja, korištenja drvne biomase i unapređivanja prerade drva u EU.

LHK Institut za preradu drva iz njemačkog Rosenheima, suorganizator Kongresa, predlaže pokretanje regionalnog obrazovnog projekta kroz koji bi se jačala postojeća kadrovska struktura, te pripremali novi kadrovi koji će biti u stanju da odgovore na izazove prerade drveta u 21. stoljeću. Karakteristična je bespoštedna tržišna utakmica u kojoj konkurencija iz azijskih zemalja pretendira istisnuti većinu evropskih prerađivača drveta s tradicionalnih tržišta.

Š. A.

Veliko interesovanje za bh. kompanije

I ove godine u okviru programa realizacije sajamskih manifestacija među komorama BiH, P/GKFBiH organizirala je predstavljanje bh. privrede iz oblasti energetike, obnovljivih izvora energije i zaštite životne okoline na sajmu "ENERGETIKA 2011" od 12. do 14. oktobra u Beogradu

Riječ je o jednom od najvećih sajmova iz ove oblasti u regiji koji okuplja kompanije koje se bave eksploatacijom, distribucijom i očuvanjem energije. Prisustvovalo je 250 kompanija iz Srbije i regije. Svoje proizvode i usluge predstavile su najuglednije kompanije u oblasti proizvodnje i distribucije gasa, nafte, uglja, obnovljivih izvora energije, agencije, privredne komore, konzorciji, rudnici, istraživački instituti i fakulteti.

Sajam je otvorio Oliver Dulić, ministar zaštite okoliša, rudarstva i prostornog planiranja R Srbije, koji je posjetio naš štand i istakao da je važno da zemlje u regiji zajedno rade na energetske projektima. Među njima važno mjesto ima BiH kao susjedna zemlja. Kako proizvesti i iskoristiti energiju, a pri tome smanjiti posljedice po životnu sredinu cilj je njegovog ministarstva i ovogodišnjeg sajma.

Prema njegovim riječima, ovogodišnji sajam je najveći do sada, što je dobra prilika za kompanije koje se bave obnovljivim izvorima energije i zaštitom životne sredine, ali i mogućnost za privlačenje investicija, imajući u vidu da je energetske sektor zamajac privredne aktivnosti svake zemlje i da su u narednom periodu predviđena velika finansijska ulaganja u taj sektor.

Vladalo je veliko interesovanje i za bh. kompanije iz ove oblasti. Najviše su se interesirali za Energoinvest, rudnike, proizvođače mašina i za IPA projekte. Srbija je nosilac aktivnosti u prekograničnoj suradnji sa BiH.

Ove godine akcenat je dat na obnovljive izvore energije. Predstavili su se proizvođači opreme za korištenje obnovljivih izvora energije i kompanije koje pružaju usluge iz ove oblasti. Najviše pažnje poslovnih ljudi i posjetilaca privukli su štandovi koji su predstavili proizvode za solarnu energiju.

Društvo se sve više orijentiše na očuvanje okoliša, pa su primjetna velika ulaganja u energetiku, prije svega, u korištenje obnovljivih izvora energije.

Organiziran je i niz stručnih manifestacija vezano za energetiku, održivi razvoj i obnovljive izvore energije.

Privrednici, ekolozi i vlade 15 država, među njima i BiH, teže najboljim rješenjima u oblasti energetike i

ekologije i prerade otpada, što su i potvrdili na sajmu u Beogradu. Na konferenciji, stručnim forumima i okruglim stolovima suočili su saznanja nauke i prakse u vezi s povećanjem proizvodnje električne energije, iskorištavanjem obnovljivih izvora energije i donošenjem novih zakona i pravila vezanih za odnos prema prirodi.

Sajam je posjetio Mirsad Jašarspahić, direktor rudnika uglja Kakanj sa suradnicima, koji se zadržao na štandu Komore i razgovarao sa rukovodstvom Sajma i poslovnim partnerima. U posjeti je bio i Bruno Bojić, predsjednik VTKBiH. Razgovarao je sa članovima Vlade Srbije, direktorom i projekt menadžerom Sajma pri tom rekavši da je prezentiranje energetske sektora BiH na ovom od velikog značaja. Imajući u vidu da se u ovom regionu do 2020. godine u rehabilitaciju postojećih i izgradnju novih energetske kapaciteta planira uložiti oko 16 milijardi eura, naše kompanije na ovom sajmu trebaju naći svoje mjesto.

Predstavljanje sektora energetike u Beogradu ukazuje na to da se kompanije i zemlje u regiji, instituti i druge naučne organizacije trebaju uvezivati, jer jedino zajedno možemo odgovoriti izazovima koji su pred nama.

Š. ALIMANOVIĆ

Skromna i slaba AMBIENTA Odras slike drvne industrije u regiji

Glavna regionalna sektorska sajamska manifestacija održana je na Zagrebačkom velesajmu. Impresivna je bila samo činjenica da se radi o 38. izdanju, svi drugi parametri bili su ispod ranije ostvarenih. Manje kvadrata, izlagača, posjetitelja, praktički bez vidljivog marketinga i medijskog prisustva, obilježja su ovogodišnjeg sajamskog izdanja. Ono što je bilo uočljivo svim sektorskim poznavateljima prilika odnosilo se na izostanak većine glavnih drvoprerađivača u regiji. Najveći problem za izlagače predstavlja smanjena posjeta, a u strukturi posjetitelja izostali su poslovni ljudi i inozemni posjetitelji. I druga dva tematska bloka, mašine i repromaterijali, doživjela su znatno smanjenje izložbenih površina. Iz BiH su učestvovala dva izlagača. Na zajedničkom štandu CEFTE bili su predstavnici VTKBiH koji su mogli dati informacije vezano za drvnu industriju u BiH.

Š. A.

Cilj je postići pokrivenost uvoza izvozom 85%

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, u suradnji sa EUEXPRO2 i Agencijom za promociju izvoza BiH pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH, krajem oktobra, u P/GKFBiH prezentiralo je Nacr strategije rasta izvoza BiH od 2012. do 2015. godine

Projekat EU EXPRO II vrijedan je 1.400.000 eura i finansira ga EU, a implementira WYG International Limited, konsultantska kompanija iz Velike Britanije. Projekat se sastoji iz tri komponente, prva je izrada izvozne strategije i pomoć Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Izvoznom vijeću, druga je pomoć Agenciji za promociju izvoza VTKBiH, treća se odnosi na pomoć institucijama.

Osnovni cilj strategije jeste izrada koordiniranog okvira za BiH kako bi se pridonijelo pružanju podrške preduzećima u pogledu rasta izvoza i povećanju konkurentnosti, kao i koordinirani pristup pri raspodjeli oskudnih resursa radi pružanja podrške rastu izvoza. Neophodno je ukloniti sve barijere za izvoz, jer one stvaraju ogromne probleme izvoznicima, a vlasti se oglašuju na njihove zahtjeve za rješenje.

Strategija predviđa i to da se treba usredotočiti na one sektore koji imaju potencijal da srednjoročno povećavaju udio izvoza proizvoda sa dodatom vrijednosti, dok je istovremeno potrebno osigurati da sva preduzeća imaju mogućnost pristupa osnovnim uslugama i informacijama koje će potaći njihov rast.

Također, Strategija ima ambiciozan plan (ako znamo da je trenutno pokrivenost uvoza izvozom oko 54,5%). Činjenica da je pokrivenost 2003. bila 23% govori u prilog tome da idemo naprijed. Bazirana je na pet sektora: metalskom, drvnom, građevinskom, prehrambenom, turizmu, te posebno oblast finansiranja, jer su privrednici tokom izrade strategije isticali problem pristupa adekvatnim finansijskim sredstvima. Očekuje se povećanje kapaciteta proizvodnje, smanjenje nezaposlenosti, povećanje broja izvoznika, povećanje stranih ulaganja, te smanjenje trgovinskog deficita.

Implementacija Strategije zavisi od želje i volje svih nivoa vlasti i ovo je pravo vrijeme za akciju svih zainteresiranih da se nadležnima da do znanja da se ona mora usvojiti kako bi se olakšalo izvoznicima.

Šemsa ALIMANOVIĆ

Lejla ŠEPIĆ

Socijalni dan 07. oktobar obilježen u P/GKFBiH

U organizaciji asocijacije za unapređenje informacijskih nauka INFOHOUSE i u 2011. godini održana je manifestacija „Volontiraj-kreditiraj”.

U okviru aktivnosti ove asocijacije 07. oktobar je obilježen kao socijalni dan.

Na ovaj dan najbolji srednjoškolfci sa područja BiH, u institucijama, organima, organizacijama i preduzećima koji su podržali projekat, zauzeli su rukovodeća mjesta zvaničnika.

Jedan od projekata organizacije INFOHOUSE „Volontiraj-kreditiraj”, koji je podržan od brojnih institucija, organizacija i preduzeća, imao je odjeka u javnosti, ali i među srednjoškolfcima koji su glavni nosioci ovih aktivnosti.

Više od 1.600 učenika iz 57 bh. gradova proveli su prvi radni dan u 330 firmi, institucija i udruženja.

Projekat „Volontiraj-kreditiraj” ima cilj da mladima pruži priliku za sticanje iskustava, koja će biti od praktičnog značaja u njihovoj profesionalnoj budućnosti.

Podršku ovom projektu dala je i Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH.

Učenik četvrtog razreda gimnazije Dobrinja Admer Gušić bio je jedan dan predsjednik Federalne komore.

Admer Gušić je rođen 07. 06. 1993. godine u Sarajevu. Bavi se sportom i želi studirati pravo.

S obzirom na to da će po završetku ove manifestacije biti upriličen Sajam kreditiranja na kojem će učenici prezentirati svoje utiske iz organizacija gdje su boravili, Admer nam je kazao da će s ponosom prezentirati Komoru, te se zahvalio na gostoprimstvu i prilici da upozna naš kolektiv.

Amela KEČO

U BiH nema certifikacijskih kuća sa državnom akreditacijom

Na Šestoj konferenciji kvaliteta u BiH, koju su povodom Svjetskog dana kvaliteta i Evropske nedjelje kvaliteta u Tuzli organizovale Asocijacija za kvalitet u BiH i "Privredna štampa" d.o.o. iz Sarajeva, kroz razmjenu iskustava dobre prakse došlo se do određenih zaključaka

Tokom tri dana koliko je trajala Konferencija prezentovana su postignuća na svim nivoima, od naučnog istraživanja, preko sistemskog pristupa, sve do konkretnih primjera iz prakse kako velikih sistema tako i malih i srednjih preduzeća. Uspješni privrednici su vlastitim primjerom još jednom pokazali kako čak i mala preduzeća mogu imati značajnu korist od uvođenja i certificiranja sistema kvaliteta.

Evidentan je nedostatak domaćih certifikacijskih kuća, koje bi morale biti akreditovane od Instituta za akreditovanje BiH - BATA.

Potrebno je unaprijediti položaj menadžera kvaliteta u svim organizacijama u kojima ta funkcija nije u upravljačkim strukturama, nego ima status i ovlaštenja na nivou administrativne podrške.

Sistem upravljanja sigurnošću informacija postaje sve značajniji aspekt modernog poslovanja i mora se po-

smatrati kroz integrirani sistem, zajedno sa upravljanjem kvalitetom i upravljanjem okolišem.

Učesnici Konferencije su saglasni da Bosna i Hercegovina ima dovoljno resursa i stručnog osoblja koje je u stanju unaprijediti kvalitet proizvoda i usluga, ali, da usljed lošeg upravljanja i neučinkovite vlasti, ti resursi nisu pravilno raspoređeni, čime se koči daljnji razvoj i napredak bh. društva.

Treći dan Konferencije bio je posvećen informacijama o infrastrukturi kvaliteta, odnosno institucijama koje čine taj sistem. Predstavljeni su primjeri implementacije sistema upravljanja kvalitetom u općinama, primjeri državnih i drugih poticaja za te svrhe, te iskustva susjednih zemalja u certificiranju menadžera kvaliteta prema evropskoj shemi.

Pokrovitelji Konferencije su bili Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH i Asocijacija poslodavaca BiH i Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta. Zaključke Konferencije će organizatori, u saradnji s pokroviteljima, uputiti svim relevantnim državnim institucijama, kako bi se implementirali u praksi.

Konferencija je uspješno organizovana zahvaljujući podršci sponzora: BH Telekomu d.d., Kapu d.o.o. Sarajevo, Menpromu d.o.o. Tuzla i Institutu za privredni inženjering Zenica.

Izvor: Poslovne novine

Jačanje mreže je preduvjet za bolje poslovanje

Šesti po redu Kongres poduzetnica jadransko-jonskog područja održan je pod pokroviteljstvom Ive Josipovića, predsjednika Republike Hrvatske, 3. i 4. studenog u Hrvatskoj gospodarskoj komori Županijskoj komori Split

Kao i dosadašnji kongresi i ovaj je okupio više od stotinu sudionica iz šest zemalja jadransko-jonske regije, te potvrdio potrebu za njihovim okupljanjem, razmjenom iskustava, umrežavanjem, međusobnim olakšavanjem rada i jačanjem žena u poduzetništvu. Organizatori su bili Forum jadransko-jonskih gospodarskih komora i Hrvatska gospodarska komora Županijska komora Split.

Na otvorenju kongresa, Jadranka Radovanović, predsjednica Foruma, Udruge poslovnih žena "Krug" i ŽK Split je, u skladu s temom ovogodišnjeg kongresa "Umrežavanje-jedan od instrumenata uspjeha", kao cilj istaknula uspostavljanje što veće i jače mreže poduzetnica za njihov bolji rad i poslovanje.

Sudionice su upoznate sa Strategijom razvoja ženskog poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2010. - 2013., te Akcijskim planom za provedbu strategije koje je donijela hrvatska Vlada.

Predstavnica Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva iznijela je podatke o dodijeljenim potporama za žene u poduzetništvu i to 1.202 potpore u vrijednosti 11 milijuna kuna.

Aktivnosti na eliminiranju spoljne nejednakosti, unutar toga i na zapošljavanju žena i njihovom osna-

živanju u poduzetništvu, u regiji jugoistočne Europe prezentirala je Mary Ann Cipetic Rukavina, direktorica GTZ Regionalnog centra za ravnopravnost spolova.

Novi model povezivanja

U ime AIC foruma, o mogućnostima koje pruža mreža poduzetnica jadransko-jonske regije, govorila je Luciana Frontini, te je predstavila ugovore za umrežavanje, novi model povezivanja tvrtki izrađen po italijanskom zakonu, koji omogućavaju povezivanje tvrtki iz različitih sektora i nude nove i veće mogućnosti, smanjuju dodatne troškove, olakšavaju pri-stup bankarskim kreditima i sl.

Drugi dan tradicionalno je rezerviran za pregled stanja ženskog poduzetništva u zemljama jadransko-jonske regije, te za individualne prezentacije poduzetnica iz različitih zemalja, a sve s ciljem njihovog boljeg upoznavanja i povezivanja.

Govoreći o stanju u Italiji, Luciana Frontini je rekla da tvrtke u ženskom vlasništvu u regiji Marche, unatoč krizi, bilježe rast.

U ime Privredne/Gospodarske komore FBiH Željana Bevanda, i Marijana Dinek, predstavnica Fondacije bosanskohercegovačka inicijativa žena, iznijele su podatke da BiH ne raspolaže bazom podataka žena u poduzetništvu iz više razloga: ne primjenjuje se Zakon o ravnopravnosti spolova po kome se svi statistički podaci koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u svim organima i na svim razinama moraju prikazivati po spolu; nije donesena strategija razvoja ženskog poduzetništva; programi poticaja koje je prije nekoliko godina davalo Federalno ministarstvo razvoja, podu-

zetništva i obrta ukinuti su; nema kreditnih linija koje bi podržavale žene u biznisu.

Hvale vrijednog ove dvije bh. predstavnice vide Projekat SIDA koga implementira GTF "Žene u poduzetništvu kao motor za stvaranje radnih mjesta u jugoistočnoj Europi" u koji su one uključene kao predstavnice BiH između još osam zemalja. Cilj

FORUM
delle Camere di Commercio dell'Adriatico e dello Ionio
of the Adriatic and Ionian Chambers of Commerce
Gospodarskih Komora Jadransko-jonskog područja

H GK
HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
Županijska komora Split

Women's entrepreneurship
of the Adriatic and Ionian Area

krug
Udruga poslovnih žena
Suorganizator

6. KONGRES PODUZETNICA JADRANSKO-JONSKOG PODRUČJA

UMREŽAVANJE – JEDAN OD INSTRUMENTA USPJEHA

ovog Projekta je promicati žensko poduzetništvo u jugoistočnoj Europi kroz kombinirane napore javnog i privatnog sektora, kao promicanje najbolje političke prakse u ženskom poduzetništvu i izgradnji kapaciteta za udruge žena poduzetnica/poslovnih žena. Takođe, Ambasada SAD u Sarajevu pokrenula je aktivnosti oko organiziranja žena poduzetnica u BiH tako da je njih tridesetak u listopadu sudjelovalo na konferenciji u Zagrebu "Invest for the future" kojoj je moto bio "Learn-Network-Earn".

Nedovoljna educiranost

Predstavnice Makedonije istakle su da njihova država nije donijela strategiju razvoja ženskog poduzetništva, kao i da nema dovoljno zakona i kreditnih linija za poticanje žena u poduzetništvu. Najveći problemi su siva ekonomija i nedovoljna educiranost žena za vođenje vlastitog biznisa.

Podatke Hrvatske udruge poslovnih žena KRUG prezentirala je Dragica Jerkov, potpredsjednica Udruge. Prema njenim riječima, u toj su organizaciji proveli decentralizaciju, kao i iz svojih redova odredile men-

torice iz različitih djelatnosti za pomoć poduzetnicama. U Hrvatskoj je registrirano oko 20.000 trgovačkih društava, te 30.000 obrta u kojima upravljaju žene.

Sudionice su se složile da je potrebno nastaviti s organizacijom kongresa kao mjestom upoznavanja, informiranja, ali i ugodnog druženja poduzetnica.

Zaključeno je da se da mogućnost poduzetnicama iz zemalja članica jadransko-jonske regije da se registriju na web stranici Foruma

<http://womeninbusiness.forumaic.org/contatti/registrazione.php>

ili pomoću registracijskog obrasca koji možete dobiti u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH. Kontakt osoba je Željana Bevanda 036 332 963, koji ćete popunjen dostaviti na faks: 0039 0715898255.

Od iste osobe možete dobiti i Povelju o društveno odgovornom poslovanju koju je kongres već usvojio i njenim prihvatanjem svrstati se u red tvrtki koje se pridržavaju etičkih načela poslovanja.

Željana BEVANDA

zeljana.bevanda@yahoo.com

Projekti

Uspostava Centra za čistiju proizvodnju

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je krajem prošle godine u United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) podnijelo zahtjev za finansijsku pomoć u pripremi projekta „Čistija proizvodnja i efikasno korištenje resursa“ (Resource Efficient and Cleaner Production - RECP)

Ova pomoć bi omogućila izradu glavnog projekta. Vlada Slovenije ponudila je pomoć na osnovu ovog zahtjeva krajem jula 2011. godine, nakon čega je uslijedila najava misije UNIDO, koja je usmjerena na pružanje pomoći i podrške zemljama u razvoju i ekonomijama za proizvodne procese, očuvanje okoliša, sirovina i energije. Cilj UNIDO misije bio je susret sa relevantnim zainteresiranim stranama i potencijalnim partnerima za uspostavu bh. Centra za čistiju proizvodnju. UNIDO UN organizacija za industrijski razvoj ima bogato iskustvo kao implementacijska agencija na uspostavi RECP centara u 48 zemalja u razvoju širom svijeta. Ciljna grupa sa kojom je tražen sastanak su predstavnici akademije, vladinih institucija i industrije. Predstavnici Ministarstva vanjske trгови-

ne i ekonomskih odnosa BiH, na misiji održanoj od 1. do 5. novembra, bili su Reuf Hadžibegić, pomoćnik ministra, Senad Oprašić, šef odsjeka za zaštitu okoliša, Azra Rogović-Grubić, stručni savjetnik za međunarodnu saradnju, i Nermina Skejović- Hurić, stručni savjetnik za programe i projekte. UNIDO su činili Pilar Murillo, UNIDO projekt menadžer za BiH RECP projekta, i Atanas Kocov, konsultant i direktor RECP za Makedoniju. U okviru misije obavljen je sastanak i upoznavanje sa aktivnostima P/KFBiH, institucijom koja je zainteresovana da bude domaćin RECP centra.

Predstavnice Komore Nafija Šehić-Mušić i Šemsa Alimanović prezentirale su način organizacije Komore, egzistiranje i djelovanje udruženja, postignute rezultate i aktivnosti koje su u toku, a tiču se industrije sa akcentom na sektor metalske i elektroindustrije i drvnoprerađivački sektor.

Cilj ove prve misije UNIDO-a u BiH je pregled dosadašnjih RECP aktivnosti, identifikiranje relevantnih RECP inicijativa i dobijanje informacija o rezultatima i postignućima, pregled RECP inicijativa i određivanje RECP potencijala, uključujući koristi, podrške i barijere i identifikiranje potencijalnih institucija domaćina RECP centra, te procjena njihovih tehničkih i institucionalnih kapaciteta. U Komori očekuju kvalitetniju i svrsishodniju suradnju u okviru industrije, vezano za nagoviješteni projekt, s obzirom na to da posjeduju infrastrukturu i predstavljaju privredne subjekte kroz udruženja i druge oblike organizovanja.

A. ROGOVIĆ - GRUBIĆ

N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Nužna je veza između okoliša i razvoja

- Izvod -

U Zagrebu je, početkom oktobra, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, održan Znanstveni simpozij sa međunarodnim sudjelovanjem „Razvoj i okoliš - perspektive održivosti, povodom 20. godišnjice socijalne ekologije

U radu Simpozija učestvovala je Nafija Šehić-Mušić, predstavnik P/GKFBiH, kao koautor (Knjiga sažetaka Znanstvenog simpozija strana 63 - Multidisciplinarni pristup kao temeljnije razumijevanje različitih dimenzija održivog razvoja, Multidisciplinary Approach as a Deeper Understanding of Different Dimensions of Sustainable Development).

Rezolucija 57/254 generalne skupštine UN je u decembru 2002. godine usvojila UN Desetljeće obrazovanja za održivi razvoj (OOR) (2005. - 2014.) s ciljem da ohrabri članice UN ekonomske komisije za Evropu (UNECE), da razviju i uključe obrazovanje za održivi razvoj u sistem formalnog obrazovanja. Postizanje ovih ciljeva na univerzitetskom obrazovnom nivou je moguće obukom studenata da, kao budući lideri, naučnici ili inženjeri, donose odluke u rješavaju okolišnih problema koji predstavljaju prijetnju našoj zajedničkoj budućnosti.

Prirodno-matematičke, tehničke i sociološke nauke jedinstvene su u zahtjevu za multidisciplinarnim pristupom u razumijevanju koncepta održivog razvoja, te u stavu da pripremanje novih generacija naučnika zahtijeva globalnu edukacijsku strategiju.

Održivi razvoj gospodarstva/privrede

Načelo održivog razvoja predstavlja pokušaj da se specificiraju obaveze i pravila koja obezbjeđuju da se potrebe i prohtjevi ljudi današnjice ne zadovoljavaju nauštrb vitalnih interesa budućih generacija. Ovim formalnim principom pokreće se normativno pitanje: Koje su to vrijednosti koje ljudski život čine kvalitetnim i smislenim, te se na taj način kritički analizira sâm koncept održivosti, jer prirodni resursi koje čovječanstvo koristi predstavljaju samo trenutno raspoloživa sredstva za postizanje određenih ciljeva koje ljudi smatraju vrijednim.

Koncept održivosti danas je postao široko prihvaćen kao uslov opstanka i napretka čovječanstva. Razlozi za to leže u mogućim odgovorima na pitanje zašto ekonomska aktivnost mora biti održiva. Na prvom mjestu, postoje jaki moralni razlozi da današnja generacija ostavi potomstvu u nasljeđe ništa manje šanse za razvoj, nego što ima sada. To znači da planeta Zemlja, sa svojim potencijalima, ne smije biti degradirana od postojećih ljudi. Ovakvo rezonovanje se zasniva na teoriji pravičnosti John Rawlsa (1971.), koji ističe da je fundamentalni princip moralne pravde sadržan u podjednakom pravu svakog čoveka na najšire osnovne slobode, koje ne protivrječe slobodi drugih. Džon Rawls (časopis "Ecologica", 1997.)

Okolišni problemi i pristup u njihovom rješavanju

Nastavljajući već rečeno u uvodu, okolišni problemi savremenog svijeta izoštrili su svijest o tome da se svaka organizacija koja funkcioniše kao otvoreni tehnološki sistem mora dinamički prilagođavati širim ekonomskim, socijalnim i okolinskim komponentama održivog razvoja. Kako se često radi o kompleksnim, a ponekad i protivrječnim ciljevima (ekonomski ciljevi se odnose na produktivnost, rentabilnost, konkurentnost, ekonomski rast; socijalni ciljevi se odnose na humanizaciju rada i motiviranost, a okolišni na što manje opterećenje okoliša), svaka se privredna organizacija nalazi pred brojnim izazovima optimiziranja i uravnoteženja tih ciljeva. Za uspješno rješavanje okolišnih i razvojnih problema savremenog poduzetničkog društva potrebno je razviti sistemsko mišljenje koje se bazira na principima održivog razvoja. Naime, potrebno je razvijati vezu između okoliša i razvoja, kako bi se odabrali razvojni putevi koji će biti ekonomski efikasni, društveno pravedni i odgovorni, te prihvatljivi po okoliš.

Kako kreirati Strategiju održivog razvoja gospodarstva /privrede?

Odgovor na ovo pitanje je kompleksan i treba ga posmatrati, kada je riječ o BiH, u kontekstu priprema uključivanja Bosne i Hercegovine u pregovore za pristupanje punopravnom članstvu u Evropsku uniju, čime nastaje i formalno-pravna potreba za prilagođavanjem okolišnog zakonodavstva načelima koja se primjenjuju

u Evropi. Ovi integracijski procesi idu polagano, zbog specifičnih uslova u svakoj zemlji, i zahtijevaju mnogo prilagođavanja, primjene prelaznih mjera i restrukturiranja privrede.

U centru razvoja svake strategije je, međutim, vizija poboljšanja obezbjeđenja i potrošnje energije na održiv način.

S tim u vezi, efikasna upotreba energije predstavlja osnovni smisao dobrog gospodarenja energijom i zaštiti okoliša svake kompanije, ali i svake zemlje, te se aktuelnost dobrog gospodarenja energijom nameće i kao nezaobilazni uslov uspješnog i profitabilnog poslovanja. BiH troši veliku količinu energije po jedinici društvenog proizvoda, gotovo pet puta više od 25 država Evropske unije i 2,5 puta više od svjetskog prosjeka.

Kakvo je stanje u industriji BiH? Industrija livenih proizvoda, primjera radi, veliki je potrošač energije unutar široke grane metalurgije. Liveni proizvodi su raznoliki po konstrukciji, namjeni i složenosti izrade, pa se i specifična potrošnja energije u pojedinim livnicama kreće od 14 do čak 60 GJ po toni odlivka, što djelimično ovisi o vrsti proizvoda i materijala koji se koristi, ali istovremeno ukazuje i na posljedicu veće, odnosno manje efikasnosti u iskorištenju energije.

Veza između energije i gospodarskih / privrednih aktivnosti

Potrošnja energije ovisi o različitim socioekonomskim i ekološkim aspektima. U literaturi se najčešće, kao glavne determinante potrošnje energije, navode tri faktora: nivo ukupne gospodarske, odnosno proizvodne aktivnosti, struktura gospodarstva i visina dohotka, BDP-a ili proizvodnje po jedinici utrošene energije. Danas se često pominje i četvrti, energetska efikasnost koja pokazuje kako se efikasno koristi energija, s obzirom na date okolnosti u gospodarstvu (T. Gelo, Stručni rad UDK: 620.9:330.34).

Dosadašnja provedena istraživanja pokazuju da je energijska efikasnost bitna za razumijevanje u promjeni potrošnje energije u prošlosti, ali i procjenama trendova potražnje za energijom u budućnosti.

Stoga su energetske pokazatelji, naročito energijska intenzivnost i ostali indikatori, postali glavni elementi u primjeni mjera energetske efikasnosti koje se primjenjuju u energetske i ekonomske politici, da bi se smanjila potrošnja energije i da bi njena upotreba bila što racionalnija.

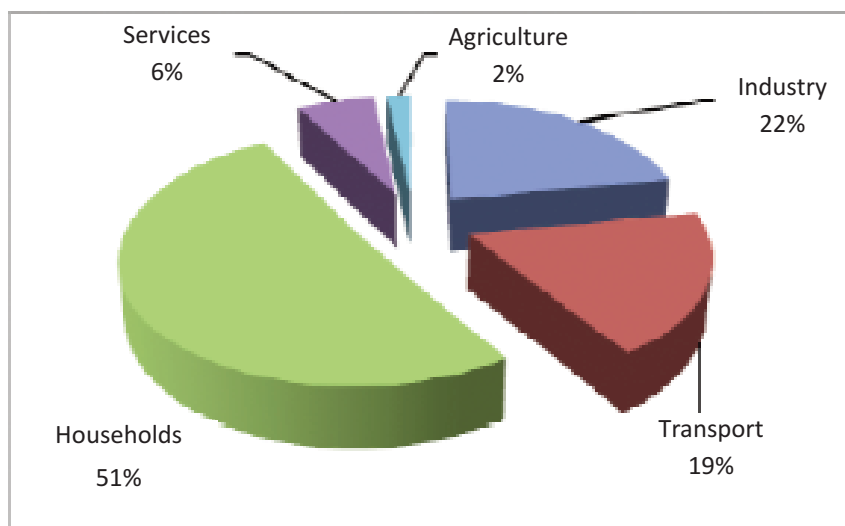
Postojeće stanje u oblasti elektroenergetskog sektora u BiH i kritički osvrt

Kroz Ugovor o Energetskoj zajednici potpisan 2005. godine, Bosna i Hercegovina se obavezala da postane dio unutrašnjeg energetskog tržišta EU, prije njenog stvarnog pridruživanja. Ugovor traži poboljšanje situacije u pogledu okoliša u vezi sa mrežnom energijom i energetske efikasnosti. Zagovara usvajanje mjera za jačanje razvoja u području obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, s obzirom na njihove prednosti u pogledu sigurnosti opskrbe, zaštite okoliša, socijalne kohezije i regionalnog razvoja.

Prema EU legislativi, BiH treba da do 2020. godine koristi 20% energije iz izvora obnovljive energije (EC, 2004.), što znači da se ovom tematikom, što uključuje i povećanje energetske efikasnosti, mora puno ozbiljnije baviti.

Trenutno stanje primjene obnovljivih izvora energije u BiH

Razvojni potencijal obnovljivih izvora energije nije još uvijek dobio prostor kakav zaslužuje, jer Bosna i Hercegovina ima veliki potencijal za investicije u obnovljive izvore energije. Zbog toga je potrebno što prije krenuti u harmonizaciju zakonske legislativne sa EU standardima, kreiranje baze podataka o postojećem stanju iz ove oblasti.

Shematski prikaz 1: Preuzeto (Energija i okoliš Preporuke civilnog društva za brži put prema EU, april 2011., Grupa tematskih stručnjaka u okviru inicijative „Građani za Evropu“)

Energijska efikasnost

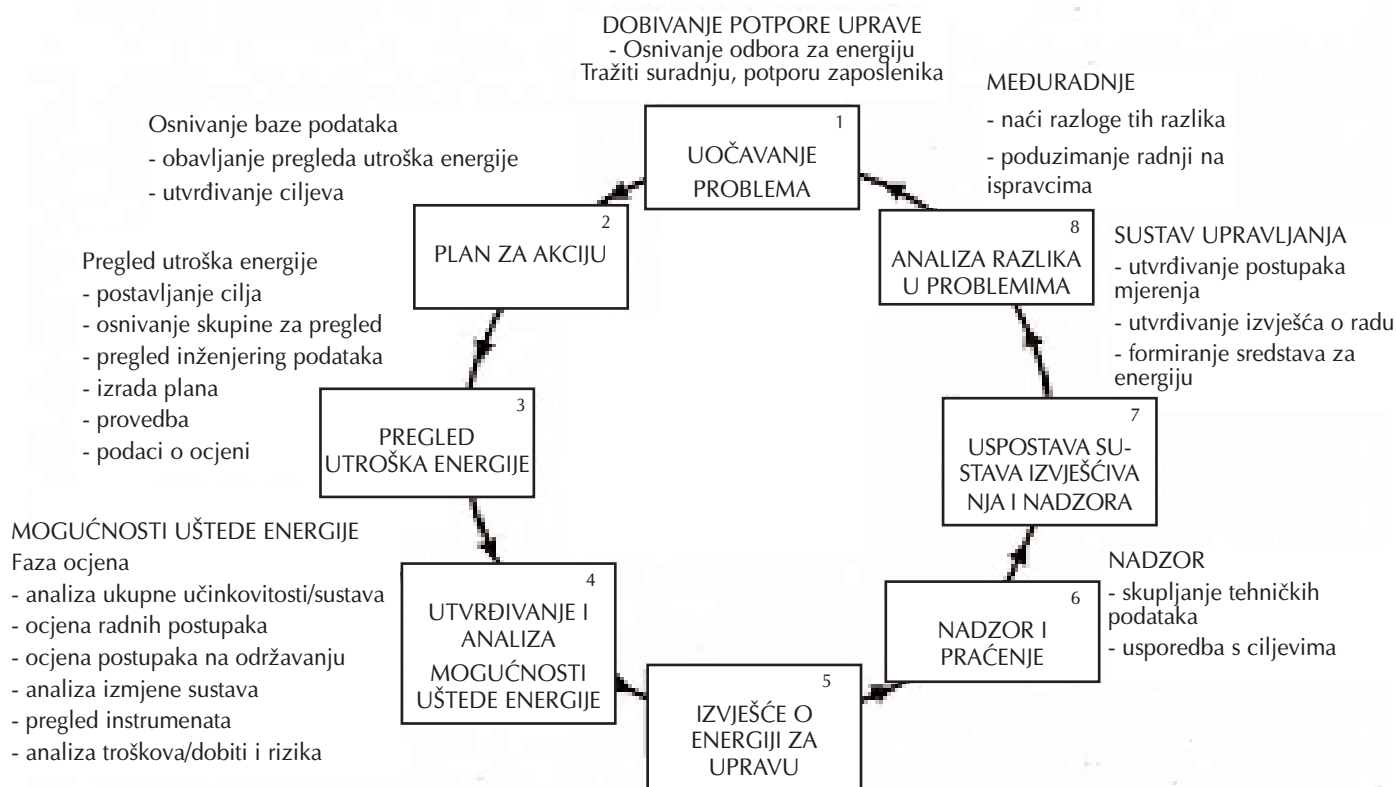
Energijska efikasnost je jedan od prioriteta energetske politike EU. Najvažnijim korakom u ostvariva-

nju poboljšanja energetske efikasnosti smatra se usvajanje Direktive 2006/32/EZ o energetskej efikasnosti i energetskim uslugama (prema kojoj su zemlje članice obavezne postići cilj od najmanje 9%-tnog smanjenja neposredne potrošnje energije od 2008. do 2016.).

Glavne determinante energetske efikasnosti industrije su:

- Procjena strukturnih utjecaja - analiza važnosti strukturnih efekata, te fokus na energetske intenzivne industrije;
- Utjecaj recikliranja materijala na energetske efikasnosti - utjecaj recikliranja energetski intenzivnih materijala na energetske intenzivnosti;
- Inputi i struktura proizvodnje - promjena u strukturi inputa s obzirom na promjenu strukture proizvodnje;
- Promjene vremena i razlike u klimi - u nekim energetski neintenzivnim sektorima;
- Važna je potrošnja energije za grijanje prostora i sl.

Shematski prikaz 2, koji slijedi, pokazuje kako bi u industriji trebalo sakupljati podatke, upravljati i pratiti (EKOCIS)

Energetska efikasnost u industriji

Elaboriranje postojeće teme, koja se tiče održivosti razvoja gospodarstva u multidisciplinarnom smislu, zahtijeva mnogo više prostora, ali je vjerujem da je i ovaj osvrt ukazao na to da i pri osmišljavanju strateških dokumenata, a ne samo kratkoročnih poteza, vezanih

za održivost razvoja, ovakav pristup pokazuje neminovnost.

U skladu sa strategijom EU u oblasti energije i zaštite okoline, Bosna i Hercegovina mora da provede opsežnu akciju pripreme strateških planova za održivu energiju koja podrazumijeva maksimalno iskorištenje obnovljivih izvora energije i unapređenje energetske efikasnosti, tj. inteligentno korištenje energije.

Imajući u vidu sve veća ograničenja koja proizlaze iz nužnosti zaštite prirode i okoliša, sve interesantnije postaje iznalaženje najdjelotvornijih mjera energetske efikasnosti. Daje se naglasak na nužnosti izgradnje institucionalnog i zakonodavnog okruženja na državnom i entitetskim razinama u BiH, kao jednog od osnovnih preduvjeta uspješne implementacije mjera energetske efikasnosti uz korištenja i obnovljivih izvora energije.

Neophodan je adaptivan i multidisciplinarni pristup u definiranju i evaluaciji i bh. energetske efikasnosti, jer se time osigurava i podudarnost instrumenata koji osiguravaju veću primjenu projekata energetske efikasnosti. Posebno se treba razmatrati koncept tržišta energetske efikasnosti, te primjena tržišnih mehanizama poticanja, kojima je cilj ostvarivanje samoodrživog procesa poboljšanja energetske potrošnje energije.

Kao glavni prijedlog za povećanje energetske efikasnosti u industrijskom sektoru, što je i najznačajnije kada je u pitanju smanjenje potrošnje energije, smatra se pokretanje Mreže industrijske energetske efikasnosti na nivou BiH.

Mr. Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com

Razvoj kulturalnog turizma

Riječ je o projektu koji predstavlja Program međunarodne suradnje i mrežu lokalnih i regionalnih uprava sa područja italijanskih regija i jugoistočne Europe

NVO Ucodep/Oxfam Italia već niz godina djeluje na području jugoistočne Europe kroz projekte u više sektora. Poseban značaj imaju turizam i integrirani ruralni razvoj. Ova dva sektora podrazumijevaju kontinuiran rad i pokretanje procesa uspostavljanja integriranih teritorijalnih sistema koji će sinergetskim, partnerskim radom i angažmanom zajednički djelovati u cilju očuvanja, valorizacije, zaštite i promocije teritorijalnih resursa, bilo da se radi o prirodnim, kulturnim, umjetničkim, zanatskim ili poljoprivredno-prehrambenim resursima. Ovakav koncept predstavlja temelj učinkovitog predstavljanja jedne kulture van naših granica.

Projekt SeeNet predstavlja Program međunarodne suradnje i mrežu lokalnih i regionalnih uprava sa područja italijanskih regija i jugoistočne Europe. U sklopu navedenog Programa, pored niz aktivnosti koje će biti zajedničke za sve aktere (tzv. horizontalne akcije), predviđena je, i u tijeku je, implementacija niz tzv. vertikalnih akcija organiziranih u četiri tematske grupe. Jedna od njih je i „Valorizacija kulturnog turizma“, a unutar nje je vertikalna akcija 1B „Razvoj kulturnog turizma na područjima gradova Sarajevo, Mostar i Skopje,“.

Nosilac akcije 1B je regija Toskana, italijanski partner je regija Piemonte, tehnički partner je Centar za turistička istraživanja iz Firenze, dok implementaciju vrši NVO Oxfam Italija u BiH.

Zvanični lokalni partneri ove vertikalne akcije su uprave koje su istovremeno i članice mreže SeeNet: Kanton Sarajevo, gradovi Sarajevo, Mostar i Skopje, te Općina Stari Grad Sarajevo.

U implementaciju akcije je uključen i širi broj partnera sa područja svake od navedenih lokalnih zajednica, čije umreženo djelovanje predstavlja temelj održivosti rezultata koji se želi postići svakom akcijom. Privredna /Gospodarska komora FBiH podržava ovaj projekt i sudjeluje u radnim grupama i zadacima.

Navedeni partneri suraduju u okviru zaštite i valorizacije kulturne baštine sa turističkog stajališta. Zajednički element za ovu partnersku mrežu je postojanje starog dijela grada - čaršije, unutar kojih je smještena i najveća kulturna baština sa turističkim potencijalom. Akcent je stavljen na valorizaciju tradicionalnih zanata, kao jednog od elemenata autentičnosti ovog područja. Tako se u Staroj Skopskoj Čaršiji i u Baščaršiji u Sarajevu rade Kuće zanata, dok će Mostar dobiti moderni interpretacijski

centar teritorija, odnosno moderni muzej u starom Ćerekovića dućanu.

Već je održan niz radionica u sklopu ove akcije, u Mostaru i Sarajevu. Razmijenjena su iskustva o sistemu teritorijalne valorizacije, valorizaciji kulturnog naslijeđa, kao i integriranim kulturnim sustavima.

Na ovaj način će se osnažiti turistička ponuda, zaštititi i promovirati staro zanatstvo, povećati kompetitivnost u odnosu na druge turističke destinacije i zaštititi bogato kulturno-povijesno naslijeđe koje imaju ovi gradovi.

Krajnji korisnici će biti kako turisti, domaći i strani, tako i građani.

Završetak ovog cjelokupnog projekta se očekuje u novembru naredne godine.

Danijela LOVRIĆ
d.lovric@kfbih.com

SAD

Obnovljen preferencijalni tretman za robe porijeklom iz BiH

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH objavilo je informaciju da je Vlada SAD-a retroaktivno obnovila primjenu Generalnog sistema preferencijala (GSP), a na listi zemalja korisnica je i BiH. Povlašteni tretman se primjenjuje od 5. novembra ove godine i važit će do 31. jula 2013. godine. S obzirom na retroaktivnu obnovu, uvoznicima će biti refundirani iznosi naplaćeni u obliku carina za prekid (31. 12. 2010. - 5. 11. 2011.). Uvoznici koji su podnijeli elektronsku deklaraciju dobit će automatsko refundiranje naplaćenih dažbina. Ostali moraju podnijeti pisani zahtjev u roku od 180 dana od dana obnove GSP programa (do 18. aprila 2012. godine). Više informacija moguće je naći na web stranicama:

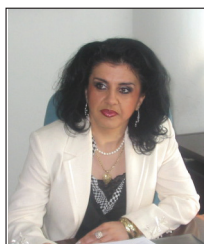
<http://www.usitc.gov/tata/hts/>
http://www.cbp.gov/xp/cgov/trade/trade_programs/international_agreements/special_trade_programs/

Provjera mogućnosti korištenja GSP tretmana po pojedinim proizvodima može se izvršiti korištenjem elektronske baze kojoj je moguće pristupiti na web stranici:

http://dataweb.usitc.gov/scripts/gsp/gsp_tariff.asp.

Š. A.

Standard Furniture Factory Sarajevo

Razgovarala:
Amela KEČO,
dipl. pravnik
a.keco@kfbih.com

Žena - privrednik 2010.

Standard Furniture Factory Sarajevo je vodeća kompanija u Bosni i Hercegovini u oblasti proizvodnje i prodaje namještaja od drveta namijenjenog za trpezarije, a postoji od davne 1965. godine.

Danas je gotovo 90% proizvodnje namijenjeno izvozu, posebno za njemačko tržište, na kojem je Standard Furniture Factory prepoznatljiv brend u srednjoj i višoj cjenovnoj klasi namještaja, a zastupljen je i na tržištu Holandije, Švicarske, Austrije i dr.

Već nekoliko godina su najveći izvoznik namještaja iz BiH. Osnovne sirovine za proizvodnju (razne vrste ploča, furnir), uglavnom, se nabavljaju na domaćem tržištu.

Razgovaramo sa Amirom Sipović, direktoricom Standard Furniture Factory d.d. Sarajevo i nosiocem priznanja „Žena - privrednik za 2010.“

Na prošlogodišnjoj manifestaciji „Izbor najmenadžera i najkompanije BiH“ dobili ste priznanje „Žena - privrednik 2010. godine“. Koji je recept uspješnosti žene u djelatnosti koja tradicionalno „pripada“ muškarcima?

- Mislim da posebnog recepta nema da žena bude uspješna u poslu i u djelatnosti koja, kako navodite, „pripada“ muškarcima. Moj stav je da žene mogu biti uspješne u svakoj oblasti isto kao i muškarci samo ukoliko im se za to ukaže prilika. Više analiza, znanja, stalna edukacija, predanost poslu..., recept su uspješnosti žene u svakoj djelatnosti.

Firma koju vodite prisutna je na našem tržištu više od četiri decenije. Čini se da ne postoji nijedno domaćinstvo na našim prostorima koje u toku proteklih godina nije imalo barem jedan proizvod iz vašeg asortimana, te Vas stoga nije potrebno posebno predstavljati. Kao prvi menadžer kompanije kažite nam kako danas gledate na firmu?

- Danas gledam na Standard Furniture Factory kao na jednu uspješnu firmu koja ima svoje mjesto ne samo u našoj državi već i na europskom tržištu; koja zapošljava oko 700 radnika i redovno bez ikakvih kašnjenja isplaćuje plaću i druge naknade uposlenicima; izmiruje sve svoje obaveze na vrijeme i prema državi i prema poslovnim partnerima. Veličina te uspješnosti dolazi do izražaja kada se posmatraju današnje stanje i kriza ne samo kod nas već i u cijelom svijetu.

Drvopraerađivački sektor u Federaciji BiH bilježi porast izvoza, kakva su vaša iskustva, odnosno da li je došlo do povećanja izvoza i na koja tržišta najviše izvozite?

- U tekućoj godini, konkretno u prvom polugodištu, naš izvoz je porastao u odnosu za isti period prošle godine za cca 10%, što smatramo uspjehom u odnosu na tešku ekonomsku situaciju.

Najviše izvozimo na njemačko i austrijsko tržište, a manje i na tržište zemalja Beneluxa i dijelom u skandinavске zemlje.

Da li postojeći asortiman proizvoda planirate obogatiti, odnosno šta su prioritetni planovi u predstojećem periodu?

- U planu imamo uvođenje novih asortimana: klupe od masivnog drveta, novih vrsta stolova od masivnog drveta - više klase, kao i novih vrsta stolica.

Već smo kupili neke od savremenijih mašina, a u planu imamo nabavku još savremenijih - kompjuterizovanih mašina.

Uspješni menadžeri ističu da su za uspješnost kompanije važan činilac stručni kadrovi. Kažite nam koliko je, po vašem mišljenju, stručan i pažljivo odabran kadar važan za uspješnost kompanije, posebno u oblasti proizvodnje?

- Stručan i pažljivo odabran kadar je jedan od najvažnijih faktora uspješnosti svake kompanije, pa tako i u oblasti proizvodnje. Po meni, bez takvog kadra nema napretka ni za jednu firmu.

Standard Furniture Factory je specifičan po neobičajeno velikoj zastupljenosti žena u vašem menadžmentu?

- Da, imamo dosta žena na rukovodnim mjestima. Smatram da vrsta proizvodnje ne treba biti ograničavajući faktor za zastupljenost žena i da žene isto kao

i muškarci mogu biti dobri i radnici i dobri rukovodioci u svim oblastima.

Ekonomska kriza je prisutna u svim sferama privrednog života. Da li se njen uticaj osjeća i u radu vaše kompanije?

- Prisutnost ekonomske krize se svugdje osjeti, kako ste već naveli. Međutim, već sam pomenula da smo mi uspeli da prevladamo sve teškoće, za sada, a iskreno se nadam da će tako biti i ubuduće. Način na koji smo ih savladali je prvenstveno bila naša uspješna agentska prodaja, velika fleksibilnost prema zahtjevima tržišta - kupca (prilagođavanje dobrim kvalitetom i širokom asortimanom, čvrstim rokovima isporuke, povoljnim cijenama), što je sve osiguravalo zadržavanje postojećih i „privlačenje“ novih kupaca.

Smatrate li da su dovoljno iskorištene mogućnosti i nadležnosti P/GKFBiH, posebno kada je riječ o promovisanju i zaštiti interesa domaćih kompanija?

- Mislim da ne. Po mom mišljenju, komore bi mogle puno više uraditi i na promovisanju i na zaštiti domaćih kompanija. Konkretno, za našu firmu nisu uradile nešto posebno, sami smo se uvijek promovisali i štitili svoje interese.

Imate li još nešto dodati?

- Dodala bih da je najveći problem s kojim se susreće naša firma (mislim i druge firme iz ove oblasti) osiguranje sirovina, tj. teška situacija u području drvne industrije uopšte.

Navedeni problem, po meni, bi većim dijelom bio riješen boljom zakonskom regulativom u oblasti drvne industrije i određenim stimulansima za proizvodne firme.

Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taksi

Vlada FBiH je razmatrala Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o federalnim upravnim taksama i Tarifi federalnih upravnih taksi. Postojeći zakon se primjenjuje od 1998. godine, s izmjenama određenih tarifnih brojeva u 2000. godini, a razmatrane izmjene i dopune rezultat su značajnih organizacionih promjena u ministarstvima, kao i nadležnosti za izdavanje određenih spisa i radnji.

Ovaj zakonski projekt ponovo će biti razmatran na Vladi FBiH, nakon što Federalno ministarstvo finansija u tekst ugradi prijedloge i sugestije iz rasprave.

Utvrđen Nacrt zakona o dopuni Zakona o eksproprijaciji

U cilju osiguranja zemljišta radi izgradnje autoceste na koridoru Vc, kao i saniranja bespravne gradnje na ovim površinama Vlada FBiH je utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila Nacrt zakona o dopuni Zakona o eksproprijaciji.

Predloženom dopunom predviđeno je da se, za stambene objekte bespravno izgrađene na trasi autoceste na koridoru Vc i na trasama planiranih autocesta Tuzla – Brčko - Orašje i Tuzla - Žepče, izuzetno od osnovnog zakonskog pravila, isplati naknada u visini građevinske vrijednosti izgrađenog objekta. Ovo stoga što je riječ o izbjeglicama i raseljenim licima kojima izgrađeni stambeni objekti predstavljaju jedini dom, a za njihovu gradnju dio krivice snose i državni organi koji je blagovremeno nisu spriječili.

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna namjenska sredstva iz Budžeta Federacije BiH, jer će se ona alimentirati iz izvornih prihoda JP Autoceste Federacije BiH.

Stož u uvećanom trajanju

Vlada FBiH je donijela Odluku o izmjenama Odluke o utvrđivanju poslova na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju i stupanj uvećanja staža osiguranja u federalnim ustanovama za izvršenje kazne zatvora, sudskoj policiji i Federalnom ministarstvu pravde.

Jedna od izmjena odnosi se na to što je, sada, Odlukom obuhvaćen i pomoćnik direktora gospodarske jedinice kojem je, zbog prirode posla i izravnog kontakta s osuđenim osobama, bilo nužno osigurati računanje staža u uvećanom trajanju.

Također, određeno je da se za osobe koje rade na poslovima pripadnika straže na osiguranju pritvorenika u kazneno-popravnim zavodima poluotvorenog

tipa, koji imaju stalan i izravan kontakt s pritvorenim osobama, staž osiguranja u uvećanom trajanju računa tako što se 12 mjeseci efektivnog staža uzima kao 16 mjeseci staža osiguranja. Isto vrijedi i za direktore, njihove zamjenike i pomoćnike za sigurnost, koji, u kazneno-popravnim zavodima poluotvorenog tipa, u čijem se sastavu nalaze odjeljenja pritvora, imaju stalan i izravan kontakt s osuđenim osobama.

Nacrt zakona povučen iz parlamentarne procedure

Vlada FBiH je, na inicijativu Federalnog ministarstva pravde, odlučila iz parlamentarne procedure povući Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji BiH, utvrđen na 23. sjednici Vlade FBiH.

Iako je Nacrt zakona uvršten u dnevne redove parlamentarnih odbora i komisija, Samostalni sindikat službenika organa uprave i sudske vlasti u FBiH je, nezadovoljan određenim rješenjima, zatražio povlačenje Zakona iz parlamentarne procedure.

S tim prijedlogom se složilo i Federalno ministarstvo pravde, a pošto bi tražene izmjene teksta dovele i do potpune izmjene duha i koncepcije ponudjenog Zakona.

Podrška donošenju novog zakona o šumama

Polazeći od mišljenja Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Vlada Federacije BiH podržala je Prijedlog zakona o šumama. Vlada smatra da ovaj zakonski projekat ima veliki značaj i da ga treba što prije razmotriti Parlament FBiH, kako bi bio donesen do 6. decembra 2011. godine.

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama

Vlada Federacije BiH je utvrdila prijedloge zakona o izmjenama i dopunama zakona: o bankama, o Agenciji za bankarstvo FBiH i o mikrokreditnim organizacijama, uz zaključak da se predloženi tekstovi usklade s iznesenim prijedlozima i sugestijama. Prije slanja u parlamentarnu proceduru, tekstove zakona će Federalno ministarstvo finansija još jednom dostaviti Vladi na razmatranje.

U sva tri slučaja izmjena i dopuna riječ je o potrebi dodatnog implementiranja, usklađivanja i pojašnjenja ili redefiniciranja pojedinih pravnih instituta u postojećim zakonima, kao i nužnosti njihovog usklađivanja sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorističkih aktivnosti koji je stupio na snagu 2009. godine.

Nacrt zakona o upravljanju državnim kapitalom u privrednim društvima

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH prihvatio je Nacrt zakona o upravljanju državnim kapitalom u privrednim društvima u Federaciji BiH, koji je utvrdila Federalna vlada.

U oba doma Federalnog parlamenta spornom je ocijenjena odredba ovog zakona da plaće uposlenih u privrednim društvima budu svedene na minimalac, ako se ustanovi da su ta preduzeća poslovala sa gubitkom.

Nacrt zakona o električnoj energiji u Federaciji BiH

Delegati Doma naroda Parlamenta Federacije BiH su prihvatili i Nacrt zakona o električnoj energiji u Federaciji BiH kojim Vlada namjerava urediti funkcioniranje elektroenergetskog sektora, elektroprivredne djelatnosti, te razvoj tržišta električne energije i institucija za reguliranje tržišta. Njime su, također, određeni opći uvjeti za isporuku električne energije, planiranje i razvoj, te izgradnju, rekonstrukciju i održavanje elektroenergetskih objekata. Ovaj nacrt prihvatio je ranije i Zastupnički dom, a istaknuto je da će pri izradi zakonskog prijedloga biti uvaženi zahtjevi iz Ureda visokog predstavnika (OHR). Iz OHR-a je zatraženo da novi zakon o električnoj energiji ispoštuje odluku visokog predstavnika iz 2009. godine da Elektroprivreda BiH nastavi snabdijevati električnom energijom Brčko Distrikt do potpune liberalizacije tržišta električne energije u BiH ili do trenutka kada uvjeti to prestanu zahtijevati.

Podržani nacrti zakona

Delegati Doma naroda Parlamenta Federacije BiH su podržali i nacрте zakona o vinu, o dopunama Zakona o javnim preduzećima, kao i Nacrt prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za Federaciju BiH autocesta koridor Vc.

Zakon o izvršnom postupku

Razlog za izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku koje je Vlada FBiH utvrdila i u formi Nacrta uputila u parlamentarnu proceduru jeste da se, uvođenjem kvalitetnijih rješenja u izvršni postupak, olakša postupanje suda, te stvore uvjeti za smanjenje broja predmeta u parničnom postupku (komunalni predmeti) pred sudovima u Federaciji BiH, što znači rasterećenje u radu nadležnih sudova, kao jedan od prioritarnih zadataka reforme u oblasti pravosuđa.

Jedna od najznačajnijih izmjena jeste uvođenje tzv. dužnosti davanja podataka od Zavoda PIO, Porreske uprave, Ministarstva unutrašnjih poslova, finansijske organizacije i druge institucije ovlaštene za vođenje transakcijskih računa poslovnih subjekata, kao i zemljišnoknjižnog i ureda za katastar da, osobi koja tvrdi da želi pokrenuti izvršni postupak, da relevantne podatke o kojima ove institucije/ustanove vode službenu evidenciju, odnosno registre. Iz tog razloga brisana je odredba koja se odnosi na istragu suda o izvršenikovoј imovini koja se provodi po zahtjevu tražioca izvršenja.

Pripremila: Mira IDRIZOVIĆ
m.idrizovic@kfbih.ba

Indeks proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda

U oktobru nisu zabilježene promjene nivoa proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda na domaćem tržištu.

Posmatramo li glavne industrijske grupe (GIG-ove), cijene energije su porasle za 0,6%, a netrajnih proizvoda za široku upotrebu za 0,3%. Cijene intermedijarnih proizvoda su opale za 0,5% a kapitalnih za 0,2%. Cijene glavne industrijske grupe trajnih proizvoda za široku upotrebu, u istom periodu, nisu zabilježile promjene.

Posmatramo li područja i oblasti KD-a, u istom periodu je zabilježen rast proizvođačkih cijena u oblasti vađenja ruda i kamena za 1%, te proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom za 0,2%. U istom periodu cijene prerađivačke industrije su opale za 0,1%.

Proizvođačke cijene industrijskih proizvoda na domaćem tržištu na godišnjem nivou su više za 2,2%.

Rast je zabilježen u industrijskim grupama energije i intermedijarnih proizvoda za 3,6%, te kapitalnih proizvoda za 3,9%. Cijene netrajnih proizvoda za široku upotrebu su zabilježile pad za 0,5%, a trajnih za široku upotrebu za 0,7%.

U istom periodu zabilježen je rast proizvođačkih cijena u oblastima vađenja ruda i kamena za 7,6%, prerađivačkoj industriji za 1,9%, te proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom i toplom vodom zabilježen rast od 0,2%.

Indeks obima industrijske proizvodnje

Rast ukupne proizvodnje u BiH u oktobru u odnosu na prosjek 2010. godine iznosi 8,6%, u odnosu na oktobar 2010. rast proizvodnje iznosi 0,6%, u odnosu na septembar 2011. godine 3,6%.

U području C vađenje ruda i kamena rast industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 23,7%, u odnosu na oktobar 2010. godine rast proizvodnje iznosi 3,1%.

U području D, prerađivačka industrija, rast industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 6,4%, u odnosu na oktobar 2010. godine pad proizvodnje je 0,9%.

U području E, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom, rast industrijske proizvodnje u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 5,9%, a u odnosu na oktobar 2010. godine rast proizvodnje 4,1%.

Mjesečna inflacija u oktobru 0,5%

Mjesečna inflacija u BiH u oktobru iznosila je 0,5%. Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje, u odnosu na septembar, najviše su porasle cijene u odjeljku stanovanje, voda, električna energija i drugi energenti 4,6%.

Rast cijena u tom odjeljku je najviše prouzrokovan rastom cijena električne energije zbog prelaska na zimsku tarifu, osim na području koje pokriva „Elektroprivreda BiH”.

Najveće smanjenje potrošačkih cijena zabilježeno je u odjeljku odjeće i obuće od 0,9%.

Godišnja inflacija u oktobru u BiH bila je 3,7%.

U oktobru ove u odnosu na oktobar prethodne godine u BiH je zabilježen najveći rast cijena u odjeljcima alkoholnih pića i duhana od 8,4% i prijevoza od 8,1%.

U zemljama regije u oktobru zabilježene su godišnje stope inflacije, u Hrvatskoj 2,6% i Srbiji 8,7%.

Blagi pad proizvodnje i prodaje šumskih sortimenata

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u BiH u trećem kvartalu 2011. godine manja je za 1,33% u odnosu na isti kvartal 2010. godine.

Proizvodnja šumskih sortimenata četinarskih vrsta drveća, u posmatranom periodu, povećana je 0,13%, dok je proizvodnja šumskih sortimenata liščarskih vrsta manja za 2,53% u odnosu na isti period 2010. godine.

Robna razmjena s inostranstvom

U oktobru je u BiH ostvaren izvoz vrijedan 695 miliona KM i uvoz jednu milijardu 388 miliona KM.

U okviru ukupno ostvarene vanjskotrgovinske robne razmjene BiH u posmatranom mjesecu, pokrivenost uvoza izvozom bila je 50,1%.

Tokom deset mjeseci ove godine, ostvaren je izvoz u vrijednosti od šest milijardi 865 miliona KM, što je za 17,9% više u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz je iznosio 12 milijardi 822 miliona KM, što je za 15,2% više u odnosu na isto razdoblje lani.

U istom periodu pokrivenost uvoza izvozom bila je 53,5%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit iznosio pet milijardi 957 milijuna KM.

U tom periodu glavni trgovački partneri su Hrvatska i Njemačka, što znači da se najviše izvozilo i uvozilo iz te dvije zemlje.

Zaposleni po djelatnostima u septembru

U septembru 2011. broj zaposlenih u pravnim osobama BiH iznosio je 693 359, od toga 282.582 žena. U odnosu na avgust broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama se povećao za 0,1%, i broj zaposlenih žena veći je za 0,6%.

U poređenju sa septembrom 2010. godine, najveći indeks zaposlenja imao je sektor poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (K) sa 4,1 indeksni poen, slijedi sektor obrazovanja (M) sa 3,5 indeksnih poena, te sektor zdravstvena zaštite i socijalne pomoći (N) sa 2,6 indeksnih poena.

Kod ženske radne snage na prvom mjestu je sektor poljoprivrede, lova i šumarstva (A) sa povećanjem od 7,7 indeksnih poena. Slijede sektori obrazovanje (M) sa povećanjem od 3,9 indeksnih poena i poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (K) sa 3,2 indeksna poena.

Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u FBiH u oktobru nije se mijenjao u odnosu na prethodni mjesec. Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena energije viši je za 0,4 %, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,3%. Pad indeksa cijena je registriran kod intermedijarnih proizvoda osim energije za 0,4%, a kapitalnih proizvoda za 0,3%.

U grupaciji trajni proizvodi za široku potrošnju indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano prema područjima KD-a, indeks cijena viši je u području vađenja ruda i kamena za 1,1%, dok je u području prerađivačke industrije niži za 0,1%. U području proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom i vodom indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano po oblastima, rast indeksa cijena je registriran kod proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda za 4,7%, vađenja uglja i lignita, vađenja treseta za 1,2%, proizvodnje koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva za 1%, proizvodnje baznih metala za 0,9%, proizvodnje metalnih proizvoda, osim mašina i opreme za 0,7%, i izdavačke djelatnosti, štampanja i umnožavanja snimljenih zapisa za 0,1%.

Pad indeksa cijena registrovan je kod proizvodnje električnih mašina i aparata za 10%, reciklaže za 3,4%, proizvodnje kancelarijskih mašina i računara za 3,3%, štavljena i obrade kože; proizvodnje kofera i ručnih torbi, sedlarskih i saračkih proizvoda i obuće, proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 0,8 %, proizvodnje prehrambenih proizvoda i pića za 0,6%, i prerade drveta i proizvoda od drveta i pluta, osim namještaja; proizvodnje predmeta od slame i pletarskih materijala za 0,4%.

U ostalim oblastima indeksi cijena nisu se mijenjali u ovom mjesecu.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u oktobru viši je za 2,9%, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je u odnosu na decembar lani viši za 2,5%.

Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine, ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda viši je za 4,4%, a u posljednjih 12 u odnosu na prethodnih 12 mjeseci viši je za 4%.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u oktobru ove viši je za 5,2% u odnosu na prosječan indeks prethodne godine, dok je u odnosu na decembar 2006. godine (bazni mjesec) viši za 9,7%.

Robna razmjena sa inostranstvom

Federacija BiH je u septembru ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti 462.470.000 KM, što je za 37.419.000 KM ili 8,8% više u odnosu na avgust ove, odnosno za 40.371.000 KM ili 9,6% više u odnosu na septembar prethodne godine.

U istom mjesecu ostvaren je uvoz u vrijednosti 917.436.000 KM, što je za 55.579.000 KM ili 6,4% više u odnosu na avgust ove godine, odnosno za 129.740.000 KM ili 16,5% više u odnosu na septembar lani.

Od januara do septembra 2011. izvoz je prosječno svakog mjeseca rastao za 0,9%, a uvoz je prosječno rastao za 4,8%.

Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine za septembar je 63,1%, a u ukupnom uvozu 64,6%.

U istom mjesecu pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji BiH je 50,4% i veći je za 1,1% u odnosu na avgust kada je pokrivenost iznosila 49,3%.

Trgovinski deficit Federacije BiH za septembar iznosi 454.966.000 KM.

Prema KD-u, najveća vrijednost izvoza od 417.533.000 KM ostvarena je u području C „prerađivačka industrija”, što iznosi 90,3% ukupnog izvoza.

Najveća vrijednost u uvozu od 812.799.000 KM ostvarena je u području C „prerađivačka industrija”, što iznosi 88,6% ukupnog uvoza.

Prema SMTK, u septembru najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru 6 „industrijski proizvodi, razvrstani uglavnom po sirovini” sa vrijednošću 147.169.000 KM, što je 31,8% ukupnog izvoza.

U istom mjesecu najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru 6 “industrijski proizvodi, razvrstani uglavnom po sirovini” sa vrijednošću 210.903.000 KM, što je 23% ukupnog uvoza.

U septembru se najviše izvezilo u Njemačku 83.521.000 KM ili 18,1% ukupnog izvoza; Hrvatsku 60.192.000 KM ili 13% i Italiju 54.748.000 KM ili 11,8% ukupnog izvoza.

Izvoz u ostale zemlje iznosi 264.009.000 KM ili 57,1% ukupnog izvoza.

U istom mjesecu najviše se uvezilo iz: Hrvatske 166.741.000 KM ili 18,2% ukupnog uvoza, Njemačke 114.657.000 KM ili 12,5% i Italije 86.800.000 KM ili 9,5% ukupnog uvoza.

Uvoz iz ostalih zemalja iznosi 549.238.000 KM ili 59,9% ukupnog uvoza.

Indeksi industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u oktobru ove godine u odnosu na prosječnu proizvodnju lani veća je za 8,6%. U odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine manja je za 1,4%, dok je u odnosu na septembar ove godine veća za 1,8%.

Ukupna industrijska proizvodnja od januara do oktobra ove u odnosu na isti period lani veća je za 4%, u području vađenja ruda i kamena veća je za 15,2%, u području prerađivačke industrije veća je za 1,1%, dok je u području proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom i vodom veća za 5,5%.

Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda od januara do oktobra ove godine u odnosu na isti period lani, proizvodnja bilježi povećanje energije za 7,9%, intermedijarnih proizvoda, osim energije za 6,7% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 1,8%. Bilježi se smanjenje kapitalnih proizvoda za 1,4% i trajnih proizvoda za široku potrošnju za 8,2%.

Izvještaj o napretku BiH u 2011. godini

Od marta 2002. godine Komisija je redovno izvještavala Vijeće i Parlament o napretku koji su postigle države regiona zapadnog Balkana. Izvještaj, uglavnom, slijedi strukturu iz prethodnih godina, ukratko opisuje odnose između BiH i Unije, analizira situaciju u BiH u pogledu političkih i ekonomskih kriterija za članstvo i daje pregled sposobnosti BiH da provodi evropske standarde, odnosno da postepeno usklađuje svoje zakonodavstvo i politike sa *acquis-em*, u skladu sa Privremenim sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju i prioritetima evropskog partnerstva

Izvještajem je obuhvaćen period od oktobra prošle do septembra ove godine. Napredak se mjeri na osnovu donesenih odluka, usvojenih zakona i provedenih mjera. U pravilu, zakoni ili mjere koje su pripremljene ili čekaju usvajanje u parlamentu, nisu uzete u obzir. Ovakav pristup osigurava jednak tretman u svim izvještajima i omogućava objektivnu procjenu.

Prenosimo dijelove Izvještaja koji se odnose na usklađenost sa evropskim standardima.

Evropski standardi

U ovom poglavlju se razmatraju sposobnosti BiH da postepeno približi *acquis-u* svoje zakonodavstvo i politike u vezi sa unutarnjim tržištem, sektorskim politikama i pravdom, slobodom i sigurnošću, u skladu sa Privremenim sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, te prioritetima iz evropskog partnerstva. Također, analiziraju se administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine. U svakom sektoru, ocjena Komisije pokriva postignuti napredak u toku izvještajnog perioda, te sumira ukupni napredak države u pripremanju.

Sektorske politike

Industrija i mala i srednja preduzeća

Postignut je mali napredak u pogledu industrijske politike. Entiteti su sproveli industrijske politike djelovanja zasnovane na akcionim planovima. Republika Srpska je uvela mjere za stimulisanje izvoza i očuvanje nivoa zaposlenosti u sektorima na koje je uticala ekonomska kriza. Ipak, i dalje je potrebno usvojiti državnu razvojnu strategiju koja uključuje elemente industrijske politike. Odsustvo usklađene statistike sprječava uspostavu efikasnog strateškog okvira za planiranje u oblasti industrijske politike.

U pogledu malih i srednjih preduzeća zabilježen je mali napredak. Nakon imenovanja članova, Forum za

razvoj i promociju preduzetništva postao je operativan kao savjetodavno tijelo Vijeća ministara. Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća Republike Srpske počela je sa radom. Odjel za preduzetništvo pri Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (MVTEO) je ojačan. Oba entiteta pružaju pomoć malim i srednjim preduzećima u obliku mjera finansijske podrške. Država je učestvovala u provedbi akta o malim preduzećima.

I pored toga, provođenje državne Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća bilo je slabo. Potrebno je usvojiti državni zakon i revidirani zakon o promociji malih i srednjih preduzeća i preduzetništva FBIH. Parlament treba da usvoji izmjene i dopune Zakona o Agenciji za unapređenje stranih investicija (FIPA) kojim se predviđa uspostava jedinice za podršku malim i srednjim preduzećima u okviru FIPA-e. Još nije riješeno pitanje imenovanja tijela za razvoj i promovisanje preduzetništva u Brčko Distriktu BiH. Pripreme za uspostavljanje državnog poslovnog registra za izradu poslovne statistike su u ranoj fazi. Uprkos određenom napretku koji je ostvaren u FBIH u pogledu izrade informacionog sistema, još uvijek je potrebno uspostaviti jedinstveni sistem za registrowanje malih i srednjih preduzeća u cijeloj zemlji koji bi olakšao poslovanje u oba entiteta.

Potrebno je finalizirati Strategiju unapređenja izvoza, usklađenu sa Strategijom razvoja i Strategijom socijalne uključenosti. Programima za podršku izvozu koje provodi Agencija za promovisanje izvoza nisu dodijeljena sredstva. Odjel za strana ulaganja u okviru Ministarstva za vanjsku trgovinu i ekonomske odnose ne raspolaze dovoljnim resursima.

Ostvaren je određen napredak u oblasti turizma. Republika Srpska je usvojila Strategiju razvoja turizma 2010. - 2020., kao i nove zakone o turizmu i boravišnim taksama.

Uopšteno gledano, pripreme koje BiH vrši na planu industrijske politike i malih i srednjih preduzeća su i dalje u početnoj fazi. Država nema sveobuhvatnu industrijsku politiku. U pripremi je čvrst okvir za mala i srednja preduzeća. Koordinacija između entiteta je od ključnog značaja za unapređenje ekonomskog razvoja.

Poljoprivreda i ribarstvo

Ostvaren je mali napredak u usklađivanju sa evropskim standardima u oblasti poljoprivrede i politike ruralnog razvoja.

Usvojeno je zakonodavstvo kojim se provodi Okvirni zakon o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju. U Federaciji BiH je odobreno produženje Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora (2006. - 2010.) za dvije godine. Još uvijek je potrebno usvojiti državnu strategiju ruralnog razvoja i zakon o vinu. Čeka se na provođenje državnog Strateškog plana za harmonizaciju

poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja 2008. - 2011. i Operativnog programa BiH za poljoprivredu, prehranu i ruralni razvoj. Strateški plan ruralnog razvoja i akcioni plan Republike Srpske, kao i Operativni program FBiH za harmonizaciju poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja moraju se uskladiti sa državnim okvirom. Sveukupni nedostatak provedbenog zakonodavstva sprječava koordinaciju usklađenih strategija i zakonodavstva u ovoj oblasti.

Entitetska ministarstva poljoprivrede zaposlila su novo osoblje. Potrebno je unaprijediti administrativne kapacitete i strukture za koordinaciju na državnom nivou. Nije zaposleno novo osoblje u Sektoru za poljoprivredu, prehranu, šumarstvo i ruralni razvoj MVTEO, koje je nadležno za koordinaciju donošenja politika u oblasti poljoprivrede. Koordinacija politika ruralnog razvoja je i dalje slaba. Nije bilo napretka u pripremama za Instrument za prepristupnu pomoć za ruralni razvoj (IPARD). Nije donesen sporazum o institucionalnim strukturama za decentralizovano upravljanje. Iako je imenovan direktor Ureda za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH, ured još uvijek nije operativan. Koordinacija između sektora i učešće nevladinog sektora i dalje su slabi.

Izmijenjeni i dopunjeni Zakon o novčanoj podršci u poljoprivredi i ruralnom razvoju FBiH definiše vrste podsticaja u kantonima i Federaciji BiH. Usljed nedostatka strategije ruralnog razvoja, subvencije za proizvode u većem broju slučajeva imaju oblik finansijske pomoći nego mjera za ruralni razvoj. Ne postoji jasna politika dodjele subvencija, koje se zasnivaju na proizvodnji i nisu usklađene sa vrstama mjera poljoprivredne politike EU. Budžet za poljoprivredu i ruralni razvoj u entitetima je i dalje nizak. Odsustvo djelotvorne administracije i efikasnih kreditnih shema za ruralna područja sprječava konkurentnost poljoprivrednika i industrije za prerađivanje poljoprivrednih proizvoda u cijeloj zemlji.

Započeto je pilot istraživanje o strukturama farmi. Još uvijek je potrebno usvojiti informacionu strategiju za poljoprivredu i zakon o poljoprivrednom popisu. Potrebno je unaprijediti poljoprivrednu statistiku i informacioni sistem za poljoprivredu. Sistemi zemljišnih registara nisu usklađeni, a upravljanje zemljišem treba poboljšati. Nedostatak pouzdane statistike ugrožava razvoj poljoprivredne politike.

Malo napretka je postignuto u oblasti sigurnosti hrane. Usvojeno je provedbeno zakonodavstvo o određenim prehrambenim proizvodima, materijalima koji dolaze u dodir sa hranom, jonizirajućem zračenju i brzozmrznutoj hrani. Ipak, državno zakonodavstvo je u entitetima i Distriktu Brčko preuzeto kroz različite odredbe. I dalje je potrebno izraditi državni plan za laboratorije za hranu. Potrebno je imenovati referentne laboratorije. Nadležnosti u oblasti sigurnosti hrane su i dalje podijeljene. Nije bilo napretka u unapređenju poljoprivredno-prehrambenih pogona. Kapaciteti za vršenje službenih kontrola, uključujući kapacitete laboratorija i dalje su slabi.

Bilježi se određeni napredak u oblasti veterinarskog sektora. Usvojeno je provedbeno zakonodavstvo o zaraznim bolestima, mjerama kontrole bolesti životinja, trihinele, rezidua veterinarsko-medicinskih proizvoda i zabranjenih supstanci. Usvojena je odluka o nusproizvodima životinjskog porijekla. Značajno je unaprijeđen državni plan kontrole rezidua. Provedena je kampanja za vakcinaciju protiv bruceloze i klasične svinjske kuge. Ipak, potrebno je izmijeniti i dopuniti državni Zakon o veterinarstvu kako bi se omogućilo približavanje *acquis* u i usklađivanje zakonodavstva na nivou entiteta. Finansiranje za provedbu državnog plana kontrole rezidua nije održivo. Potrebno je dodatno unaprijediti laboratorije u zemlji u cilju njihove akreditacije, te uspostaviti sisteme kontrole kvaliteta za efikasan sistem kontrole rezidua. Ograničena je koordinacija između nadležnih organa za osiguranje kontrole distribucije i korištenja veterinarsko-medicinskih proizvoda na farmama.

Određeni napredak postignut je u fitosanitarnom sektoru. Usvojeno je provedbeno zakonodavstvo o uspostavljanju fitosanitarnog registra i pasoša za biljke, mjerama kontrole štetnih organizama na biljkama, biljnim proizvodima, postrojenjima i fitofarmaceutskim preparatima. Provodi se program za nadzor mjera karantina za krompir. Zakonodavstvo i aktivnosti vezane za inspekciju ne vrše se ujednačeno u entitetima, Brčko Distriktu BiH i na graničnim inspekcijским postajama. Ljudski resursi na svim nivoima nisu odgovarajući za provedbu zakonskih odredbi. U entitetima se koristi različito zakonodavstvo o odobravanju i registraciji proizvoda za zaštitu biljaka, koje nije usklađeno sa pravilima EU. Nisu imenovane referentne laboratorije za nadzor rezidua.

Zabilježen je mali napredak u oblasti genetski modificiranih organizama (GMO). Započele su aktivnosti na unapređenju sistema za kontrolu korištenja genetski modificiranih organizama.

Postignuto je malo napretka u oblasti ribarstva. Na državnom nivou potrebno je izraditi zakone kojima se preuzima *acquis*. Kada je riječ o količini i vrijednostima, uvoz ribe i ribljih proizvoda iz EU je smanjen, dok je povećan izvoz. Nadležnosti u sektoru ribarstva i dalje su podijeljene.

Sveukupno gledano, pripreme u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, sigurnosti hrane, veterinarske i fitosanitarne politike i ribarstva još uvijek su u ranoj fazi. Ne postoji sveobuhvatna strategija za usklađivanje sa *acquis-em* u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja. Kapaciteti za kreiranje politika i koordinaciju na državnom nivou su slabi. Razvoj funkcionalnog sistema za provedbu *acquis-a* iz oblasti sigurnosti hrane i dalje predstavlja prioritet za povećanje trgovine poljoprivrednim proizvodima.

Potrebno je ojačati kapacitete službenih kontrola u oblasti sigurnosti hrane, veterinarstva, fitosanitarnih pitanja i pitanja vezanih za genetski modificirane organizme.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ
(nastavak u sljedećem broju)

- Privredna
- Komora Federacije BiH
- Komorna mreža
- evropska unija
- poslova i poslovanja
- Novost i akcije
- Članovi KFBiH
- Publikacije
- Linkovi
- Učlanjenje privatnika
- namirnice namirnice HAN
- usluge - uslužbenici namirnice
- elektronika namirnice
- Kontakti

Privredna/Gospodarska komora FBiH

Privredna/Gospodarska komora FBiH je savjetodavna i informaciona organizacija FBiH, koja pruža informacione i savjetodavne usluge svojim članovima i organizacijama...

Poslovanje i akcije

- RIZIKI IZBIJANJE I GODIŠNI PLAN
- POSLOVANJE SA SUDNOLUVANJE NA SAJMU
- JAVNI POSLOVANJE ZA UPOSREDOVANJE POSLOVANJE ZA
- PREDSTAVNICI PRIVREDNE KOMORE
- Javna prezentacija plana provedbe direktive o
- SAU UBRUVILE PREFERENCIJALNI IME IMAN
- NIKACIJE U LUGU, Kiseljak - novosti direktive iz oblasti
- KONSULTACIJE U VEZI NAČRTA ZAKONA O

[više vijesti »](#)

Prijava za članove

- Članovi i članice
- Članovi i članice

Članstvo u komori

Članstvo u komori i gospodarskoj komori za članove koji su poslovanje

- Članovi i članice
- Članovi i članice
- Članovi i članice

Evropska Unija

Evropska Unija i savjetodavne usluge iz oblasti poslovanja

- Evropska Unija i savjetodavne usluge
- Evropska Unija i savjetodavne usluge
- Evropska Unija i savjetodavne usluge

EU uplate i akcije u vezi sa EU

- Vijesti Direktivna za proširenje EU od 1. jula
- Vijesti Direktivna za proširenje EU od
- Vijesti Direktivna za proširenje od 3. maja 2011
- Vijesti Direktivna za proširenje EU od
- Glavni istaknute ekonomske koristi od proširenja
- EU nakon krize godine, 2011 - izvještaj
- EU savjetodavne usluge i informacione usluge
- Novosti u vezi sa direktnom pomoću iz područja

[više EU vijesti »](#)